DZIENNIK POLSKI

ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr.571 CZWARTEK 16.WRZESNIA 1943 r. ROK IV.

BRIAŃSK ZDOBYTY - DALSZE ZWYCIESTWA ROSJAN.

Po zaciętych walkach zdobyty został Briańsk,kluczowa baza niemieckiego oporu na froncie środkowym. Briańsk znajdował się w rękach niemieckich od października 1941 r. Po utracie Briańska wojska niemieckie mają tylko jedyną drogę odwrotu na Rosław,zagrożony obecnie z czterech stron. Rosjanie w pochodzie poza Briańsk przekroczyli Desnę i zdobyli na drugim brzegu obszerny przyczółek mostowy. Na północ od Briańska zdobyto miasto Djadikowo. Równie dużym sukcesem jak Briańsk jest zdobycie po dwudniowych walkach Nieżyna przy równoczesnym otoczeniu i zniszczeniu czterech niemieckich dywizyj. Nieżyn,leżący 110 km.od Kijowa jest ostatnią stacją węzłową na linii Konotop-Kijów przed stolicą Ukrainy. Poniżej Nieżyna Rosjanie weszli do miasta Romny,gdzie toczą się walki uliczne. Dalej na południe zdobytu Zazłuje i Łochwicę,co przy zajęciu Nieżyna pozwala na dwukierunkowy atak na Kijów. Armie sowieckie zbliżają się do kolana Dniepru,kierując uderzenie na Pawłograd i Zaporoże. Wszędzie na tych odcinkach toczą się ciężkie walki,dające Rosjanom duże zyski terenowe. Odwrót niemiecki wzdłuż wybrzeży morza Azowskiego staje się coraz szybszy. Rosjanie prąc na Melitopol wysadzili na tyłach Niemców oddziały piechoty,która przeprowadza operacje utrudniające odwrót niemiecki.

ROZWOJ SYTUACJI NA FRONCIE POŁUDNIA.

Odcinek Salerno-Eboli jest widownią zaciekłych walk przy niezwykle silnych atakach Niemców,chcących wojska V amerykańskiej armii wrzucić do morza. Trzy niemieckie dywizje 15 i 16-ta pancerne oraz dywizja Hermana Goeringa,wzmocnione 29-tą dyw.piechoty,uderzyły na pozycje sprzymierzonych na tym odcinku,zyskując na terenie. Wojska aliantów musiały wycofać się z pewnych pozycji,ale nowozajęte stanowiska zostały umocnione i ataki niemieckie są odpierane. Korespondenci donoszą o ciągłych obustronnych atakach. Salerno znajduje się silnie w rękach sprzymierzonych,którzy otrzymują duże posiłki w ludziach i sprzęcie,flota wspiera ogniem dział akcję sił lądowych,a lotnictwo bombardujące dokonało rekordowej liczby lotów,bo 2.000 w atakach na pozycje wroga. VIII armia czyni szybkie postępy idąc wśród walk z wrogiem na Salerno. Zajęła ona Bari,Altamura na linii Tarent-Salerno oraz Cosenzę i Belvedere w Kalabrii. Flota sprzymierzonych zajęła wyspę Capri naprzeciw Neapolu.

W Italii wojska włoskie wspomagane przez formacje ludowe walczą z Niemcami w prowincjach Lombardia,Venetia,Piemont i Trentino. W Trentino 8.000 wojsk włoskich uderzyło na Niemców. Toczą się zacięte walki.

Na Bałkanach w Dalmacji powstańcy jugosłowiańscy zdobyli 60 km.wybrzeża morskiego od Suszaku po Send i oblegają miasto Split. Xała prowincja Lublany prócz miasta znajduje się w rękach wojsk serbskich. Zajęli oni również 3 wyspy na Adriatyku.

W portach sprzymierzonych znajduje się już ponad 100 okrętów wojennych Italii oraz wielka liczba statków handlowych. Na wszystkich jednostkach,dowodzonych przez własnych kapitanów,znajdują się wyłącznie załogi włoskie.

INNE FRONTY.

PACYFIK. - Po zdobyciu miasta i portu Salamaua sprzymierzeni ścigają niedobitków japońskich,uciekających na Lee. Zostawiają oni cały sprzęt i magazyny. Baza w Lee jest zupełnie otoczona i pierścień aliantów zacieśnia się z każdą godziną. Lotnictwo bombardowało Lee oraz szereg innych baz japońskich na pobliskich wyspach.

ZACHOD. - Wczoraj za dnia amerykańskie latające fortece atakowały okręg Paryża oraz niemieckie lotniska w półn.Francji. Koło brzegów Holandii lotnictwo zatopiło 4 niem. statki a 6 dalszych uszkodziło. Jednostki floty w połączeniu z lotnictwem morskim w ataku na niemiecki konwój koło Cherbourga zatopiły 2 statki,na 6-ciu wznieciły pożar,a 13 dalszych uszkodziły.

WŁOCHY I BAŁKANY.

Mussolini - jak podaje D.N.B. - przybył do jednego z miast niemieckich i odpoczywał przeważnie śpiąc po "nieludzkim zmęczeniu i wyczerpaniu,spowodowanym złym traktowaniem go przez straże włoskie". Wczoraj wydał odezwę do narodu włoskiego,odczytaną przez niemieckie stacje radiowe,zapowiadając utworzenie republikańskiej partii faszystowskiej. Sekretarzem nowej partii mianował Pavoliniego,nie wspominając jednak ani słowem o narodowym rządzie faszystowskim,utworzonym przez Farinazziego.

Tymczasem we Włoszech rośnie walka z niemiecką okupacją. W Turynie podpalono 3 fabryki,w Rzymie trwają rozruchy,co przyznają nawet Niemcy. Na kolejach rośnie tak sabotaż,że Niemcy rozstrzelali już trzech włoskich kolejarzy. Jeńcy angielscy uciekający z obozów na południe znajdują pełną pomoc u miejscowej ludności. Wojska niemieckie naruszyły neutralność Watykanu,wkraczając na obszar państwa kościelnego. Papież i św.Kolegium są - według Londynu - jeńcami niemieckimi.

Na Bałkanach sztabowi oficerowie brytyjscy kierują akcją powstańców oraz nawiązują współpracę między przywódcami powstania.gen.Michajłowiczem i Tito. W szeregach powstańców walczą już oddziały żołnierzy brytyjskich,a połączone formacje zaopatrywane są w broń i sprzęt bojowy. W Dubrowniku trzymają się nadal Włosi i powstańcy.

ROZNE WIADOMOSCI.

- Powstańcy francuscy przerwali linię kolejową z Włoch do Francji,wysadzając tor na przestrzeni 1 kilometra.
- W Szwecji odbyły się wielkie manewry broni pancernej i zmotoryzowanej. Głównodowodzący armii szwedzkiej podkreślił konieczność gotowości bojowej armii,bowiem wojna zbliża się do serca Europy i może zajść możliwość,że północ zostanie wciągnięta w walkę.
- Premier fiński Linkomiess w wywiadzie dla zagranicznych dziennikarzy oświadczył,że Finlandia nie jest związana z nikim i może samodzielnie decydować o pokoju. Finlandia chce utrzymać przyjaźń Ameryki i Anglii i zrobi wszystko aby ją odzyskać. Prasa szwedzka pisze,że stosunki gospodarcze w Finlandii są fatalne i Szwecja gotowa jest pomóc Finlandii,jeśli tylko ona zawrze odrębny pokój.
- W Kopenhadze Niemcy wprowadzili godzinę policyjną od 2o - 6 rano.
- Amerykańskie towarzystwa ubezpieczeniowe obniżyły stawki ryzyka transportu morskiego przez Atlantyk o 4%.
- Wiceprezydent USA Wallace przemawiając w Chicago podkreślił,że demokratyczne ideały muszą mieć pierwszeństwo przed nacjonalistycznymi. W pierwszej wojnie światowej prowadzonej pod hasłem zapewnienia światu demokracji,hasło to nie zostało zrealizowane. Wybuchła druga wojna,ponieważ Hitler wykorzystał niepowodzenie naszych prób wprowadzenia demokracji również w życie gospodarcze. Jeśli mamy uniknąć trzeciej wojny światowej,to musimy idei demokratycznej zapewnić pierwsze miejsce w świecie. Niektórzy z mych rodaków głoszą hasło Ameryka przede wszystkim. Doprowadziłoby to jednak do izolowania Ameryki,która znalazłaby się otoczona przez wrogie narody. Naszym hasłem musi być demokracja przede wszystkim.
- Sekretarz stanu Cordell Hull wygłosił przemówienie radiowe,co u niego należy do wyjątków. Dotyczyło ono udziału Ameryki w pokojowej odbudowie świata i zasad,na których winien się oprzeć system stosunków międzynarodowych. Te zasady to moralność,prawo i sprawiedliwość oraz wolność narodowa i indywidualna. Mówca określił swój program w 6-ciu punktach : 1/samostanowienie dla wszystkich narodowości, 2/suwerenność wszystkich państw jest równa wobec prawa międzynarodowego, 3/niewtrącanie się do wewnętrznych spraw poszczególnych państw, 4/rozstrzyganie zatargów przez międzynarodowe sądy lub instytucje rozjemcze, 5/niewprowadzanie jakichkolwiek dyskryminacji między poszczególnymi narodami w dziedzinie handlu i gospodarczych możliwości, 6/współpraca oparta na zasadzie dobrego sąsiedztwa. Mówca zaznaczył,że udział Ameryki w leczeniu ran poniesionych przez świat wskutek wojny pozostaje w zgodzie z tradycjami Ameryki. Jeśli do współpracy na wymienionych zasadach nie dojdzie,następstwem będzie międzynarodowa anarchia. Jest rzeczą jasną, że taka współpraca musi być oparta na gotowości użycia siły w obronie tych zasad. Spory polityczne winny być rozstrzygane w drodze rokowań,spory natury prawnej przez wymiar sprawiedliwości. Polityczne i prawne zatargi to dwie przyczyny wojen,a trzecia to zaborczość, której można się przeciwstawić tylko przez użycie siły. Minister Hull bronił się przed głosami krytyki udowadniając,że tylko ten program jest w stanie światu zapewnić pokój. Na zakończenie podkreślił,że w tej chwili jest tylko jedna naczelna zasada,pokonać wroga jaknajszybciej.

NA FUNDUSZ PRASY : "Korwin"-2o,"Kocie oko"-2o,"Tajniak"-2o,"Plaster"-1oo,"Dług"-1oo,"Józef"-1oo,"Guzik"-5o,"SS"-2o zł.Powtórnie potwierdza się:"Popik"-1oo,"Zaw"-4o,"Janusz"-2o zł.

---ooo000ooo---

W Y R O K.

W imieniu Rzeczypospolitej Sąd Specjalny w Krakowie na podstawie uprawnień od Czynników Oficjalnych, działających w Kraju z woli Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, w sprawie Józefa H Y Ł K I, kapr. policji granatowej I Komisariatu w Krakowie, oskarżonego o aresztowanie, wydanie w ręce policji niemieckiej ukrywającego się przed Gestapo oficera W.P. dra Leopolda Górzyńskiego recte Goldberga i współwinę w jego zamordowaniu oraz zadenuncjonowanie pięciu członków Organizacji Podziemnej przy pomocy pisma anonimowego, wysłanego do policji - uznał go winnym zarzuconych mu czynów i skazał go za nie na karę śmierci. Wyrok wykonany został 18.VIII.1943 w szpitalu św. Lazarza w Krakowie.

Kierownictwo Walki Podziemnej.

WIADOMOSCI I KOMENTARZE RADIOWE.

- Podajemy opinię premierów dominiów odnośnie kapitulacji Włoch. Premier Kanady powiedział, że pierwszy z trzech celów jakie alianci postawili przed sobą - jest osiągnięty. Jedno z trzech państw od których domagali się kapitulacji, złożyło broń. Marszałek Smuts, premier południowej Afryki oświadczył, że kapitulacja Włoch będzie miała wielki wpływ na zmianę całej sytuacji wojennej w Europie. Premier Australii orzekł, że kapitulacja Włoch jest drogowskazem rychłego zwycięstwa w Europie. Przepowiada ona zarazem klęskę Japonii. Prasa amerykańska pisze, że upadek Włoch wstrząsnął podstawami hitlerowskiej fortecy.
- W Niemczech na terenach zbombardowanych wydaje się różne zarządzenia jak n.p. zakaz opuszczania miejsca pobytu, kara śmierci za plądrowanie i kradzieże. Gapiów oglądających miejsca zbombardowane bierze się zaraz do usuwania gruzów.
- Marynarze duńscy, którzy schronili się do Anglii na 6-ciu kutrach rybackich, donoszą o wzrastającej nerwowości niemieckich władz okupacyjnych na punkcie inwazji. Wracających z połowu rybaków Niemcy codziennie wypytywali czy w pobliżu nie zauważyli oni jakich brytyjskich statków.
- Premier perski wyjaśnił przed parlamentem dlaczego Persja wypowiedziała wojnę Niemcom. Od zawarcia paktu angielsko-rosyjsko-perskiego Niemcy nie ustawali w agitacji wywrotowej, usiłując wzniecać rozruchy przeciw rządowi przez podburzanie poszczególnych szczepów, zrzucanie na spadochronach agentów oraz organizację szpiegostwa.
- Naczelny dowódca sił zbrojnych na Bliskim Wschodzie ogłosił warunki kapitulacji Włoch. Brzmią one jak następuje :

1/Oddanie aliantom floty i lotnictwa.
2/Zarekwirowanie przez aliantów statków handlowych.
3/Zgoda na urządzenie baz i lotnisk dla użytku sprzymierzonych w całych Włoszech i na Korsyce.
4/Wojska włoskie gdziekolwiekby się znajdowały mają zaprzestać walki z aliantami i wrócić do Włoch.
5/Rząd włoski ma użyć wszelkich środków, które posiada do dyspozycji, aby wypełnić warunki kapitulacji.
6/Lotniska i bazy włoskie mają być oddane do dyspozycji aliantom w stanie nienaruszonym.
7/Jeńcy oraz aresztowane osoby cywilne narodowości sprzymierzonych mają być wydani aliantom.
8/Warunki natury finansowej, gospodarczej i politycznej będą podane później rządowi włoskiemu.

Z P O D H A L A.

Z Zakopanego donoszą o popłochu wśród grupy Wacława Krzeptowskiego i dra Szatkowskiego, czołowych przywódców obałamuconych górali. W Nowotarszczyźnie pojawiły się oddziały bojowe polskie, składające się z górali i rozpoczęły kontrolę nad działalnością przyjaciół Krzeptowskiego, wysługujących się Niemcom. Mniej winni jak wójt gminy Ludźmierz i sołtys gromady Pyzaków dostali po 20 batów. We wsi Rogoża zdrajca niejaki Latocha, najbliższy współpracownik Krzeptowskiego został na mocy wyroku zastrzelony. Również zastrzelony został w Czarnym Dunajcu wysługujący się Niemcom i denuncjujący współobywateli niejaki Kania. Górale przyjmują oddziały polskie życzliwie, a ponieważ tropią one "grzeszników" wobec narodu, fantazja góralska nazwała ich "spowiednikami".

Krzeptowski ukrywa się przed sprawiedliwością. Zaś dr. Szatkowski wstąpił do wojska niemieckiego i podobno w randze oficera wyjechał do Bawarii. Pogratulować Niemcom można tego nabytku tym więcej, że rzeczą powszechnie jest wiadomą, iż dr. Szatkowski po swej matce jest mieszańcem żydowskim.

---ooo000ooo---

SPRAWY POLSKIE NA OBCZYŹNIE.

NOTA W SPRAWIE POLSKI. Dnia 29.VIII.br.rządy brytyjski i Stanów Zjednoczonych wydały oświadczenie w sprawie zbrodni niemieckich,popełnianych na Narodzie Polskim. Oświadczenie brytyjskiego ministra spraw zagranicznych brzmi : "Rząd Jego Królewskiej Mości otrzymał z wiarygodnego źródła informacje,dotyczące zbrodni popełnianych przez okupantów niemieckich na ludności w Polsce. Poczynając od jesieni roku 1942 systematycznie wysiedlano ludność z pasa ciągnącego się od województwa białostockiego w kierunku południowym wzdłuż Bugu. W lipcu w roku 1943 akcja wysiedlenia objęła prawie całe woj.lubelskie, gdzie setki tysięcy osób deportowano lub mordowano. Akcja ta wykonywana jest z największą brutalnością. Liczni mieszkańcy terenów objętych akcją wysiedleńczą zabijani są na miejscu. Pozostałych rozdziela się na grupy. Mężczyźni od lat 14 do 50 wywożeni są na roboty przymusowe na rzecz Niemiec. Również wiele dzieci zabijanych jest na miejscu. Inne dzieci odbiera się rodzicom i bądź wysyła wgłąb Niemiec,gdzie mają być wychowane na Niemców, bądź poprostu sprzedaje się je na miejscu kolonistom niemieckim,albo z kobietami i starcami zsyła do obozów koncentracyjnych. Wobec tych faktów rząd brytyjski stwierdza na nowo,że jest zdecydowany ukarać inicjatorów i wykonawców tych zbrodni. Rząd brytyjski oświadcza również,że zbrodnie te wykonywane przez przedstawicieli państwa niemieckiego oraz w imieniu Rzeszy Niemieckiej obciążają Niemców i będą przedmiotem rozrachunku w chwili ostatecznej rozprawy z Niemcami. Tymczasem wojna przeciw Niemcom prowadzona będzie z największym natężeniem do chwili,gdy barbarzyńska tyrania hitlerowska zostanie całkowicie zgnieciona". Treść oświadczenia rządu Stanów Zjedn.jest identyczna. Premier Mikołajczyk na posiedzeniu Rady Narodowej 2.IX.br.podkreślił szczególne znaczenie tego ostrzeżenia pod adresem Niemiec.

- Minister spraw wewnętrznych W.Brytanii Herbert Morrison ogłosił w związku z 4-tą rocznicą wybuchu wojny światowej następujące oświadczenie w imieniu rządu JKMości : "Obywatel brytyjski,który reprezentuje swój kraj,odczuwa dumę,gdy Polacy proszą go,aby wziął udział w takim obchodzie narodowym jak dzisiejszy. Odczuwa dumę dlatego,że jeden z najdzielniejszych i najbardziej bitnych narodów świata sprawił mu zaszczyt,łącząc jego osobę z upamiętnieniem jednego z najszlachetniejszych momentów bohaterskiej swej historii. Jestem dumny,że moja ojczyzna stanęła u boku Polski,wypełniając dane jej przyrzeczenie i chwytając za oręż w obronie ludzkości i postępu. Początkowo zdawało się,że jedyną nagrodą będzie całkowita jej klęska i zupełne zniszczenie,ale niedługo już wspaniała postawa Polski z dn.1.IX.1939 r. będzie nazwana początkiem wielkiego tryumfu. Polska bowiem powalona i uciśniona powstanie znów jako państwo silne i niepodległe. W imieniu rządu brytyjskiego pozdrawiam tę nową Polskę,która już się niedługo odrodzi,Polskę wolną,demokratyczną i postępową,dobrego sąsiada i dobrego przyjaciela i sojusznika w walce o wolność całego świata".

- Przemawiał również do Polaków w tym dniu wiceprezydent Stanów Zjednoczonych Wallace, przemawiało wiele czołowych osobistości politycznych,wielu mężów stanu,członków parlamentów. Liczne depesze z tej okazji zainaugurowała depesza przysłana na dzień 1.IX.panu Prezydentowi przez prez.Roosevelta,treści następującej : "Śmiałe i bohaterskie czyny polskiego lotnictwa,marynarki i armii lądowej,połączone z wysiłkami wszystkich a stale wzrastających w potęgę Narodów Zjednoczonych,zapewnią zwycięstwo i przywrócą panowanie sprawiedliwości przez wyzwolenie wszystkich narodów,znajdujących się pod przemocą niemieckiego totalizmu Hitlera. Walka,podjęta bohatersko przez Polskę przeciw najazdowi niemieckiemu i nieprzerwany opór narodu polskiego jest natchnieniem dla nas wszystkich".

- Dziennik "New York Herald Tribune" pisał,że opór Polski był pierwszym krokiem na drodze do klęski Hitlera. Mówiąc o przyszłości "New York Times" pisał : "Odbudowa Polski jest i musi być jednym z celów wojny,co do którego niema żadnych kompromisów". Rozgłośnia portugalska ogłosiła w dn.1.IX.następujące słowa,zamieszczone w jednym z dzienników portugalskich "Avesta" : Składamy hołd narodowi polskiemu,który był pierwszą ofiarą tej wojny i wobec którego wróg stosuje najgwałtowniejsze metody terroru."

- Gubernatorzy Stanów Wisconsin i Minnesota ogłosili odezwy,zapowiadające,że dzień 1.IX.,rocznica niemieckiej napaści na Polskę będzie dniem hołdu dla Polski. Wezwano obywateli do udziału w nabożeństwach i manifestacjach,organizowanych przez stowarzyszenia patriotyczne,aby w ten sposób złożyć hołd niezłomnemu duchowi i odwadze narodu polskiego.

- Polacy zamieszkali w jednym z miast Stanów Zjednoczonych uczcili 4-tą rocznicę napadu niemieckiego na Polskę,nadając polskie nazwy sześciu ufundowanym przez siebie "latającym fortecom". Na zakup samolotów Polacy oddali obligacje pożyczki wojennej na sumę 2.5 mil.dolarów. Latające fortece otrzymały następujące nazwy : "Polska Wolna","Warszawa","Polak z Ameryki","Pułaski","Kościuszko" i "Piłsudski". W ramach uroczystości 1.września otwarto w Nowym Yorku wystawę polskiego przemysłu wojennego.